

Viljele ja varjele myös biotaloudessa

NYT KUN Suomea ollaan valjastamassa 2010-luvun biotalouteen, huoli metsistä ja ylipäänsä luonnosta on taas kasvanut.

Metsä Groupin vuonna 2017 valmistuva Äänekosken biotuotetehdas ostaa vuosittain kuitupuuta yli neljä miljoonaa kuutiota. Kemiin nouseva biodieselin tehdas tarvitsee puolestaan energiapuuta kaksi miljoonaa kuutiota.

Yhdessä nämä kaksi tehdasta nostavat vuotuista puun hakkuutamme jo lähes kymmenellä prosentilla.

Kuopioon, Kajaaniin, Haapajärvelle, Kemijärvelle ja muuallekin suunniteltavat lisätehtaat nostavat puun tarvetta vielä saman verran.

BIOTALOUDEN METSÄÄ on viljeltävä lisää. Miten käy varjelun, minkä verran metsää on suojeltava jatkossa?

Metsien suojelussa on perimmiltään kysymys luontomme monipuolisuuden säilyttämisestä sukupolvelta toiselle. Haluamme erityisesti, että harvinaiset eläin- ja kasvilajit eivät kuole sukupuuttoon.

Luonnontieteilijät ovat aiheetta pohtineet, laskeneet ja tietokonein mallintaneet jo vuosikymmeniä. Mikä voisi olla se prosentti erilaisista maa-alueista, joka takaa lajien säilymisen?

Vähimmäisprosenttia sanotaan ekologiseksi marginaaliksi, eräänlaiseksi reuna-työhykkeeksi, jota pitkin eläin- ja kasvilajit voivat siirtyä turvallisesti paikasta toiseen. 1970-luvulla ekologisen marginaalin prosentin arvioitiin viisitoista.

Sittemmin aihe eteni kansainvälisiin kokouksiin ja valtiosopimuksiin. Viimeisin niistä pidettiin 2014 Japanin kaupungissa Aichissa. Siellä maa-alueiden suojelun prosentiksi koko maapallolla sovittiin seitsemäntoista.

SUOMI ON JO tällä tiellä. Euroopan unionin Natura-tietokannan mukaan olemme suojelleet maa-alastamme 14,5 prosenttia. Kuntatasolla edelläkävijän esimerkiksi voisi käydä vaikkapa Kuusamo. Sen maa-alasta on tänään suojeltu 18 prosenttia.

Ylivoimaisia suojelun maita ovat entisen itäblokin Slovenia (38), Kroatia (36) ja Bulgaria (34 prosenttia). Ne ovat painokkaasti suojelleet vuoristometsiään. Tasankojen luontotyyppinä on suojeltu vähemmän.

Myös Suomen suojelussa on painottuma. Lienemme suojelleet suhteellisesti liikaa Lapin tuntureita ja liian vähän esimerkiksi Ete-

Metsäpuille viljeltävät suot ovat tulevan biotalouden merkittävää luonnonvaraa.

lä-Suomen korpisoita. Epäsuhdan vuoksi tulomme kiistelemään metsien ja soiden varjeluusta jatkossakin.

JAPANIN AICHIN sopimuksessa on kauaskantoinen kääntöpuolensa. Kun olemme suojelleet tasapuolisesti kaikista luontotyypeistämme 17 prosenttia, meille jää maa-alasta viljelyyn vielä 83 prosenttia.

Esimerkiksi kasvuista metsämaata meillä on Suomessa 20 miljoonaa hehtaaria. Metsätaloudessa siitä voi jatkaa Aichin mukaan 16,6 miljoonaa hehtaaria.

Ainakaan luonnon monimuotoisuus ei vaarannu, jos avohakkaamme näitä metsiä kerran, pari vuosisadassa.

Meidän on vain muistettava viljellä hakkuuaukeat mahdollisimman nopeasti takaisin metsäksi.

ENITEN YMMÄLLÄMME olemme soiden suojelussa. Metsätieteellinen laskennan mukaan

(joka perustuu näkyviin suosammaliin, ei turpeen paksuuteen) meillä on suota tai soistuvia maita yhteensä 8,9 miljoonaa hehtaaria. Aichin mukaan suoalasta kuuluu suojella puolitoista miljoonaa hehtaaria.

Nyt soitamme on suojeltu vasta 0,8 miljoonaa hehtaaria.

Työtä suojelussa riittää. Se näkyy joidenkin suotyyppien ennallistamisena, kun jo kertaalleen kaivettuja ojia padotaan.

Mutta taas: Aichi antaa meille luvan viljellä soitamme 83 prosenttia. Se tarkoittaa 7,4 miljoonaa hehtaaria.

Olipa kyseessä kertaalleen metsäojitettu suo tai turvetuotannolta vapautunut suopohja, tavalla tai toisella metsäpuille viljeltävät suot ovat Suomessa tulevan biotalouden merkittävää luonnonvaraa.

Veli Pohjonen

maatalous- ja metsätieteiden tohtori
Kuusamo